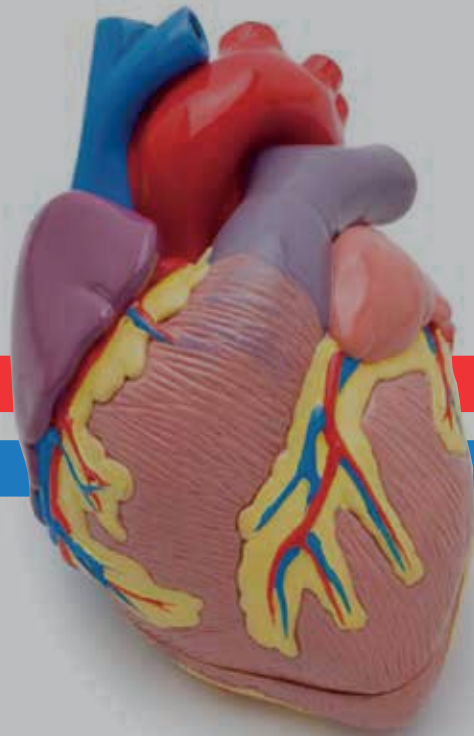

Институт за јавно здравје
на Република Македонија

**СОСТОЈБА СО ЦИРКУЛАТОРНИ БОЛЕСТИ
во Република Македонија**

2014 - 2016

ЈЗУ ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

В.Д. Директор Асс. д-р Шабан МЕМЕТИ

**ЦЕНТАР ЗА СТАТИСТИЧКА ОБРАБОТКА НА ЗДРАВСТВЕНИ ПОДАТОЦИ,
ПУБЛИЦИСТИКА И ЕДУКАЦИЈА**

Прим. д-р Драгана Чкалеска	Раководител на Центар
Дипл. инг. Арменд Исени	Заменик раководител
М-р д-р Вјоса Речица	Началник
Прим. д-р Весна Стамболиева	Началник во Сектор за промоција, анализа и следење на незаразни болести
Дипл.м.с. Весна Зафировска	Одговорен техничар, Самостоен медицински статистичар
Дипл.м.с. Јованка Трпковска	Самостоен медицински статистичар
Дипл.м.с. Јасмина Тахири	Самостоен медицински статистичар
Дипл.м.с. Надежда Лисинац	Самостоен медицински статистичар
Станислава Најдовска	Статистичар
Борче Андоновски	Систем администратор
Сузана Дунгевска	Компјутерски дизајнер

Соработници:

Центри за јавно здравје во Република Македонија

ВОВЕД

Информацијата „Состојба со циркулаторни болести во Република Македонија, 2014-2016“ изготвена е во Институтот за јавно здравје на Република Македонија, Центар за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукација, по повод на Светскиот ден на срцето.

Во информацијата, податоците за морталитетот и морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем во Република Македонија изготвени се според Меѓународната статистичка класификација на болестите и сродните здравствени проблеми - Десетта ревизија (МКБ-10).

За изготвување на морталитетот користени се податоци за умрени лица од циркулаторни болести во Р.Македонија од Државен завод за статистика и обработени според разни параметри во Институтот за јавно здравје на РМ. Во информацијата се прикажани стапки на морталитетот и структура (процентуална застапеност) на умрени лица по пол. Податоците се презентирани според статистички региони и на ниво на Република Македонија во табеларни прегледи и дијаграми. Стапките на морталитетот се пресметани на 100.000 соодветно население.

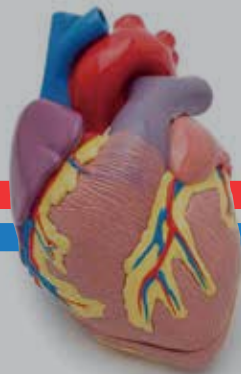
За изготвување на болничкиот морбидитет користени се податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Македонија, обработени за подрачјата што ги покриваат и доставени до Институтот за јавно здравје на РМ каде се изготвени податоци на ниво на Република Македонија. Во информацијата се прикажани стапки на морбидитетот и структура (процентуална застапеност) на лекувани болни од болести на циркулаторниот систем во вкупно лекувани во болничко-стационарни здравствени установи во општа популација и по пол. во табеларни прегледи и дијаграми. Стапките на морбидитетот се пресметани на 10.000 жители.

За амбулантно-поликлинчкиот морбидитет од болестите на циркулаторниот систем користени се податоци од збирните извештаи за утврдени заболувања и состојби евидентирани во амбулантно-поликлинчките здравствени установи доставени преку статистичките служби на центрите за јавно здравје до Институт за јавно здравје на РМ. Податоците се изготвени на ниво на Република Македонија, според статистички региони за вкупно лекувани од циркулаторни болести во амбулантно-поликлинничка дејност како и посебно по одделни дејности

(општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина и здравствена заштита на деца од 0-6 години). Структурата и стапките на морбидитетот пресметани на 10.000 соодветно население се презентирани во табеларни прегледи и дијаграми.

Трендот на движење на морталитетот и морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем кај населението во Република Македонија во анализираниот период прикажан е со индексни поени и дијаграми.

БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРЕН СИСТЕМ
Амбулантно-поликлинички морбидитет

*Институт за јавно здравје на Република Македонија
Центар за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукација*

АМБУЛАНТНО - ПОЛИКЛИНИЧКИ МОРБИДИТЕТ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ, 2014-2016

Во амбулантно-поликлиничката дејност (примарна здравствена заштита) болестите на циркулаторниот систем завземаат второ место во структурата на морбидитетот (веднаш после болестите на респираторниот систем). Во периодот 2014-2016 година, процентуална застапеност на болестите на циркулаторниот систем во вкупниот број на лекуваните во примарната здравствена заштита е намалена од 14,8% во 2014 година на 14,4% во 2016 година. Линија на трендот на процентуалното учество покажува тенденција на намалување (Табела 1, Дијаграм 1).

ПРОЦЕНТУАЛНО УЧЕСТВО НА ЛЕКУВАНИ БОЛНИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ЛЕКУВАНИ БОЛНИ ВО АМБУЛАНТНО-ПОЛИКЛИНИЧКА ДЕЈНОСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, 2014-2016

Табела 1

ГОДИНА	Вкупно лекувани болни	Лекувани болни од болести на циркулаторниот систем	% од вкупно
2014	4392835	649964	14,8
2015	4835506	717783	14,8
2016	5017483	721544	14,4
Индекс 2016/2014	114,2	111,0	

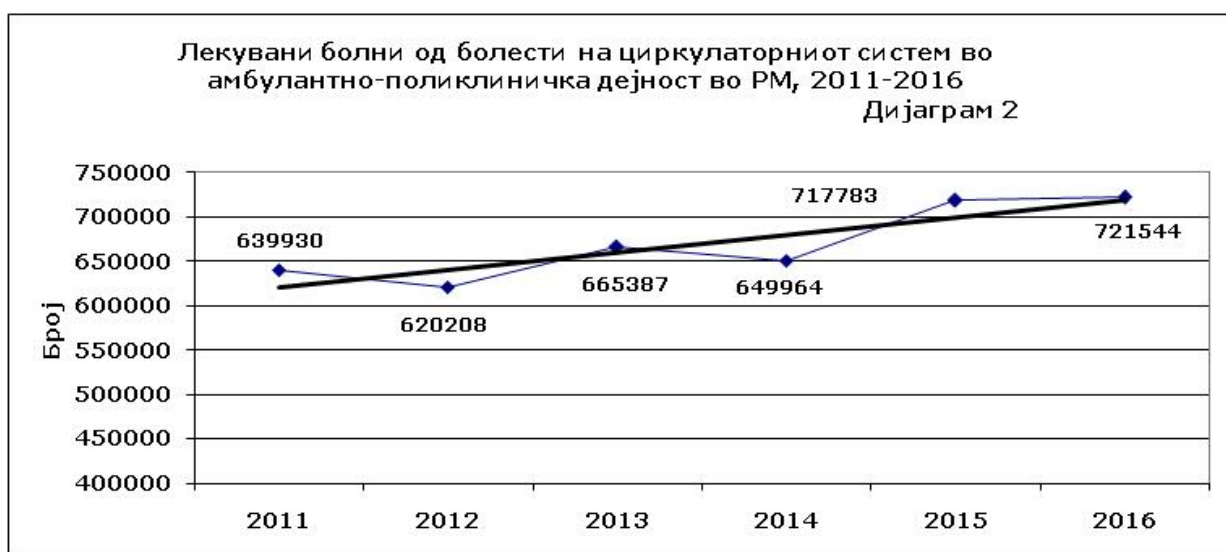

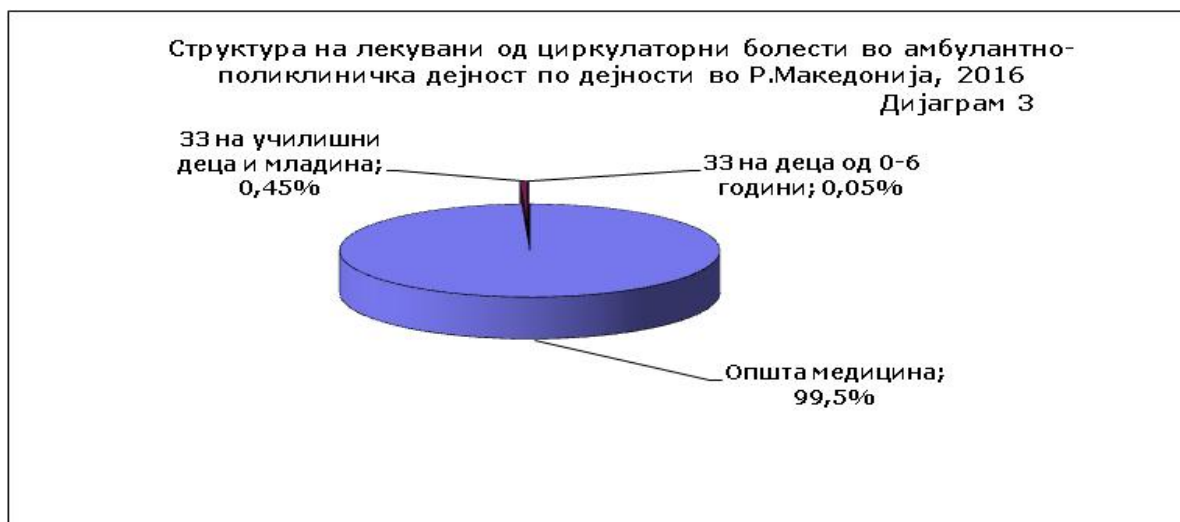
Во анализираниот период бројот на вкупно лекуваните во примарна здравствена заштита (дејност за општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина и здравствена заштита на деца од 0-6 години) зголемен е за 14,2%, а на лекуваните од болестите на циркулаторниот систем бројот е зголемен за 11,0% (табела 1). Просечно годишно во периодот 2014-2016 година, од вкупно лекувани од болестите на циркулаторниот систем, 99,5% се лекувани во дејноста општа медицина (возрасно население на 20 и повеќе години), 0,45% во дејноста за здравствена заштита на училишни деца и младина (7-19 години) и 0,05% во дејноста за здравствена заштита на деца (0-6 години) (Табела 2; Дијаграми 2 и 3).

ПРОЦЕНТУАЛНО УЧЕСТВО НА ЛЕКУВАНИ БОЛНИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО АМБУЛАНТНО-ПОЛИКЛИНИЧКА ДЕЈНОСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, 2014-2016

Табела 2

ГОДИНА	Вкупно лекувани од болести на циркулаторниот систем	%	Општа медицина	% од вкупно	Училишни деца и младина	% од вкупно	Деца од 0-6 години	% од вкупно
2014	649964	100	644530	99,2	5147	0,8	287	0,04
2014	717783	100	713085	99,3	4377	0,6	321	0,04
2016	721544	100	717628	99,5	3530	0,5	386	0,05
Просек за период	696430		691748	99,3	4351	0,6	331	0,05

Амбулантно-поликлинички морбидитет на 10000 жители од циркулаторни болести зголемен е од 3149,0‰ во 2014 година на 3485,3‰ во 2016 година во Република Македонија (Табела 3).

МОРБИДИТЕТ НА 10000 ЖИТЕЛИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО АМБУЛАНТНО-ПОЛИКЛИНИЧКА ДЕЈНОСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, 2014-2016

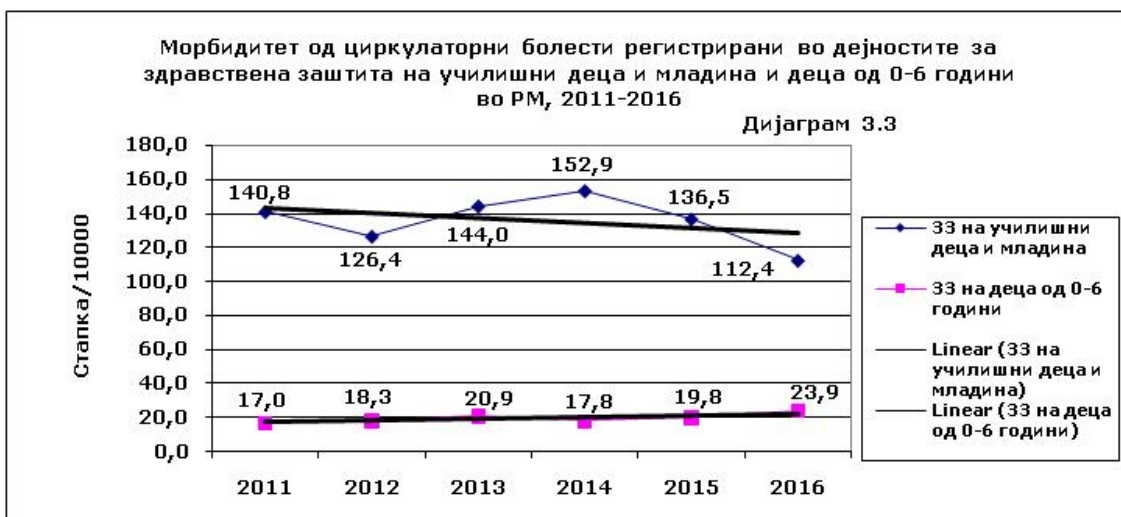
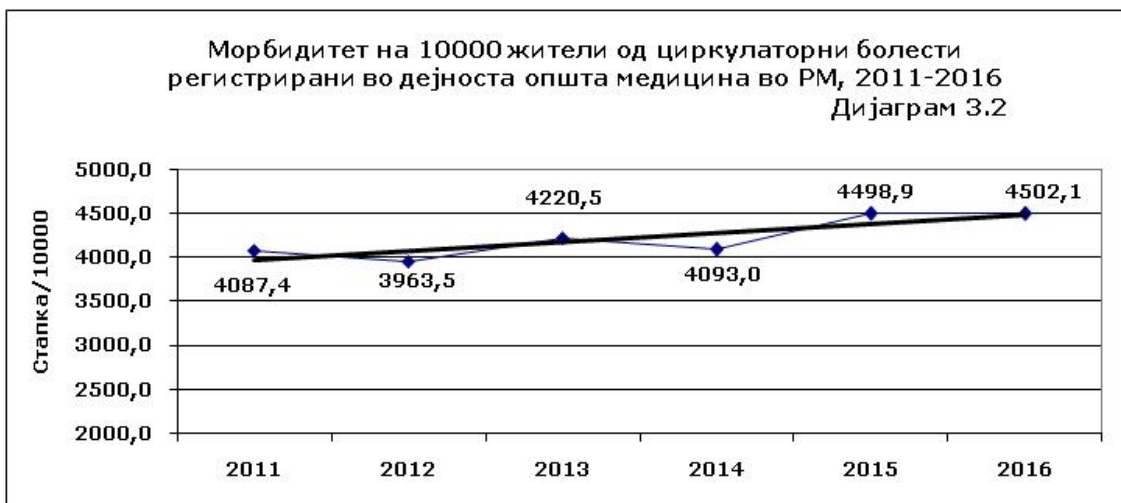
Табела 3

ГОДИНА	Вкупно лекувани од болести на циркулаторниот систем		Ошта медицина		ЗЗ на училишни деца и младина		ЗЗ на деца од 0-6 години	
	Број	Стапка/10000	Број	Стапка/10000	Број	Стапка/10000	Број	Стапка/10000
2014	649964	3149,0	644530	4093,0	5147	152,9	287	17,8
2015	717783	3471,8	713085	4498,9	4377	136,5	321	19,8
2016	721544	3485,3	717628	4502,1	3530	112,4	386	23,9

На дијаграмот 3.1 прикажан е линеарен тренд на морбидитетот на 10000 жители од болести на циркулаторен систем дијагностицирани во амбулантно-поликлиничката дејност со тенденција на перманентен пораст во наредниот период.

Линијата на трендот во дејноста за општа медицина покажува тренд на пораст, во дејноста за здравствена заштита на училишни деца и младина покажува тренд на благо намалување, додека во дејноста за здравствена заштита на деца од 0-6 години се забележува тренд на пораст на стапката на морбидитетот од болестите на циркулаторен систем за период 2011-2016 година (Дијаграми 3.2 и 3.3).

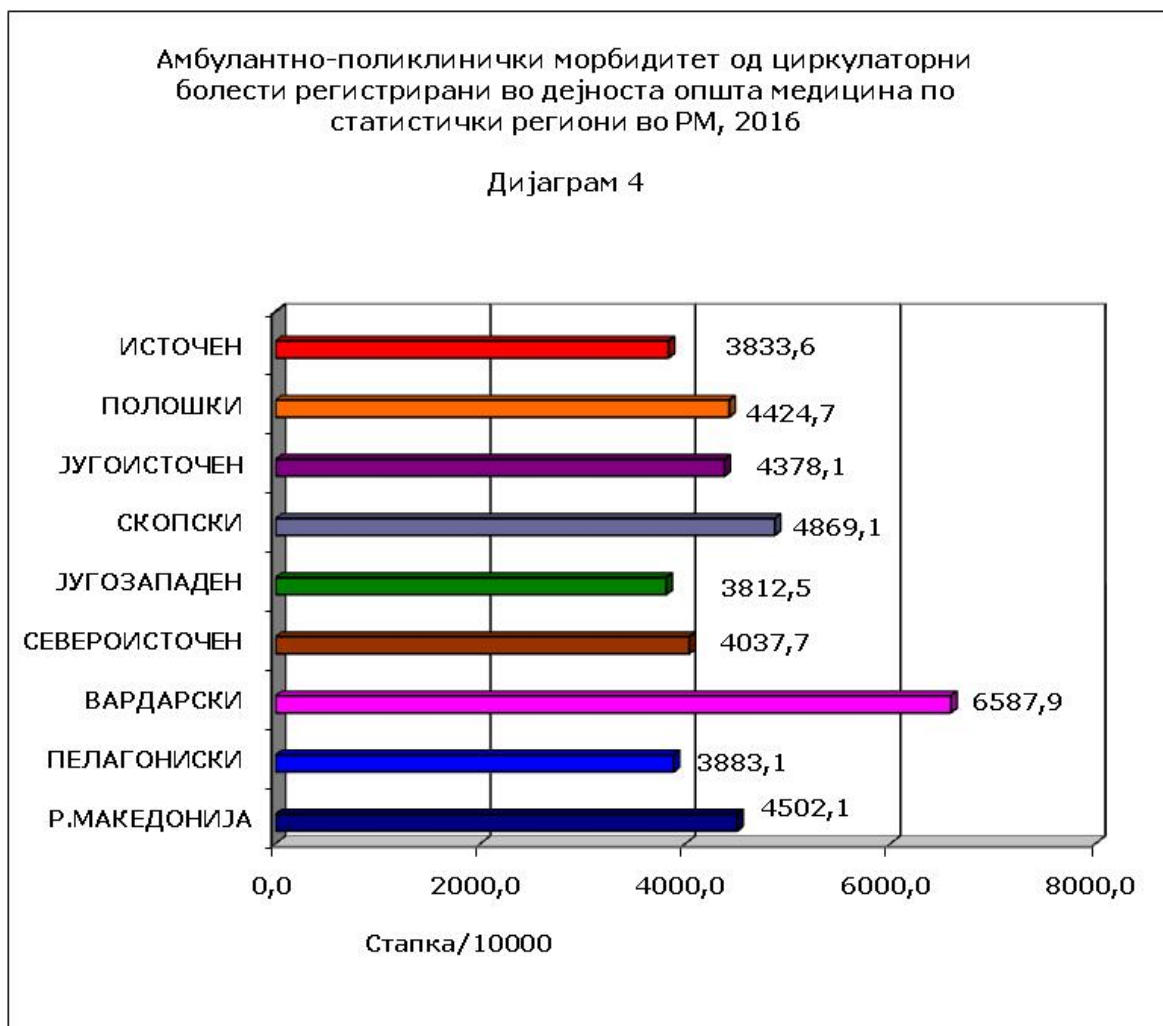

**БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ РЕГИСТРИРАНИ ВО ДЕЈНОСТА
ОПШТА МЕДИЦИНА ПО СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ВО 2016 ГОДИНА**

Табела 4

СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ	2016		
	Болести на циркулаторниот систем (I00-I99)	% од вкупно	Стапка/10000
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	717628	19,7	4502,1
ПЕЛАГОНИСКИ РЕГИОН	71011	19,1	3883,1
ВАРДАРСКИ РЕГИОН	79181	18,7	6587,9
СЕВЕРОИСТОЧЕН РЕГИОН	53750	19,7	4037,7
ЈУГОЗАПАДЕН РЕГИОН	65067	22,1	3812,5
СКОПСКИ РЕГИОН	228411	19,2	4869,1
ЈУГОИСТОЧЕН РЕГИОН	59041	21,3	4378,1
ПОЛОШКИ РЕГИОН	106788	20,8	4424,7
ИСТОЧЕН РЕГИОН	54379	18,3	3833,6

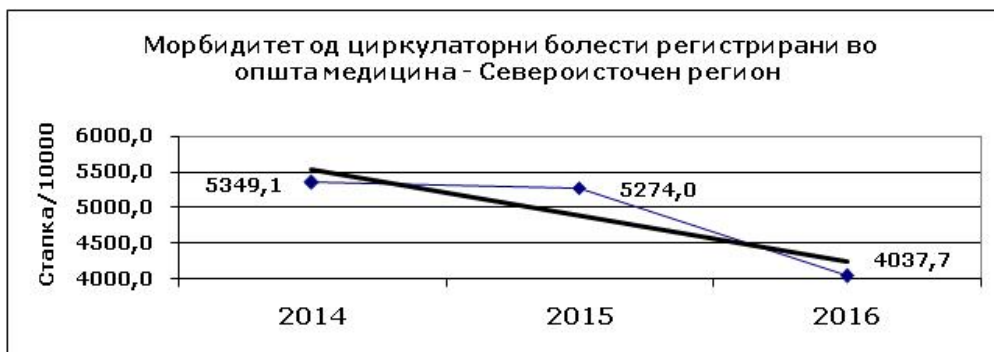
Во структурата според статистички региони, во 2016 година во дејноста општа медицина болестите на циркулаторниот систем во вкупниот број на лекувани во оваа дејност биле најзастапени во Југозападниот регион (22,1%), Југоисточниот регион (21,3%) и Полошкиот регион (20,8%). Највисоки стапки на морбидитетот на 10000 жители во 2016 година регистрирани се во Вардарскиот регион (6587,9‰) и Скопскиот регион (4869,1‰) (Табела 4, Дијаграм 4;).

Тренд на движење на морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем на 10000 жители во дејноста општа медицина по статистички региони за периодот 2014-2016 година прикажан е на дијаграмот 4.1.

ТРЕНД НА ДВИЖЕЊЕ НА МОРБИДИТЕТОТ ОД БОЛЕСТИТЕ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО
ДЕЈНОСТА ОПШТА МЕДИЦИНА ПО СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ, ВО ПЕРИОДОТ 2014-2016
ГОДИНА

Дијаграм 4.1

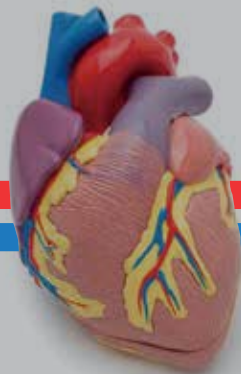

БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРЕН СИСТЕМ

Болнички морбидитет

*Институт за јавно здравје на Република Македонија
Центар за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукација*

БОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ ОД ЦИРКУЛАТОРНИ БОЛЕСТИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

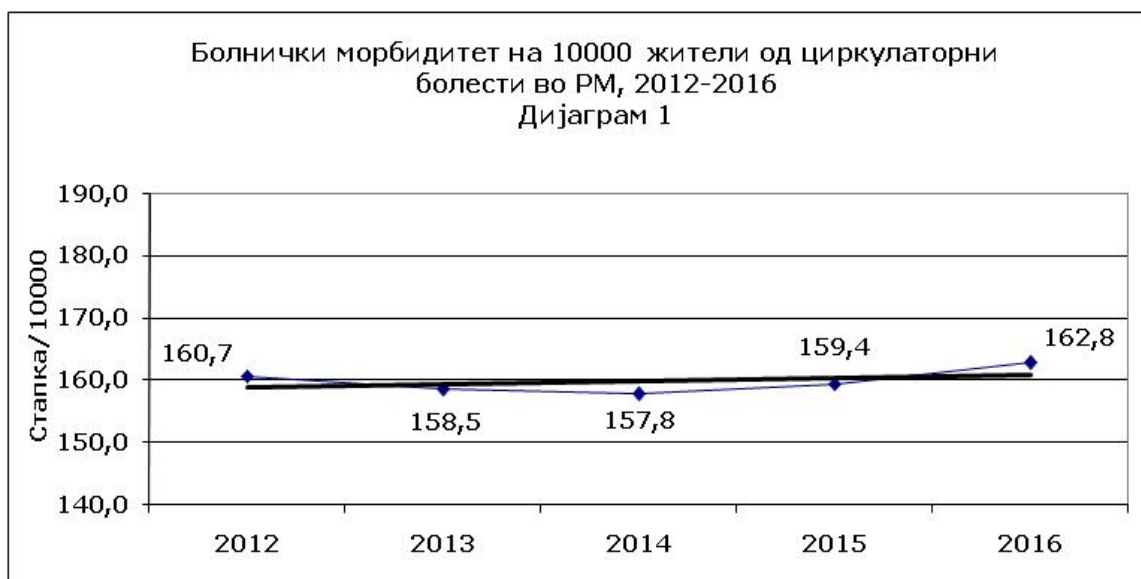
Во болничката дејност бројот на лекувани болни од болестите на циркулаторниот систем покажува благо зголемување. Во 2014 година бројот на болнички лекуваните од овие болести 32570 или 12,6% од вкупно лекуваните во болничката дејност е зголемен за 3,5% во 2016 година (33713 или 13,1% учество во вкупно лекуваните во болничката дејност)(Табела 1).

ПРОЦЕНТУАЛНО УЧЕСТВО НА ЛЕКУВАНИ БОЛНИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ЛЕКУВАНИ БОЛНИ ВО БОЛНИЧКАТА ДЕЈНОСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, 2014-2016

Табела 1

ГОДИНА	Вкупно лелувани болни	Лекувани болни од болести на циркулаторниот систем	Стапка/10000	% од вкупно
2014	258010	32570	157,8	12,6
2015	252218	32953	159,4	13,1
2016	257265	33713	162,8	13,1
Индекс 2016/2014	99,7	103,5		

Стапката на болничкиот морбидитет од циркулаторни болести на 10000 жители зголемена е од 157,8‰ во 2014 на 162,8‰ во 2016 година. Линијата на трендот на стапките на морбидитетот во општа популација за период 2012-2016 година покажува тенденција на пораст (Дијаграм 1).

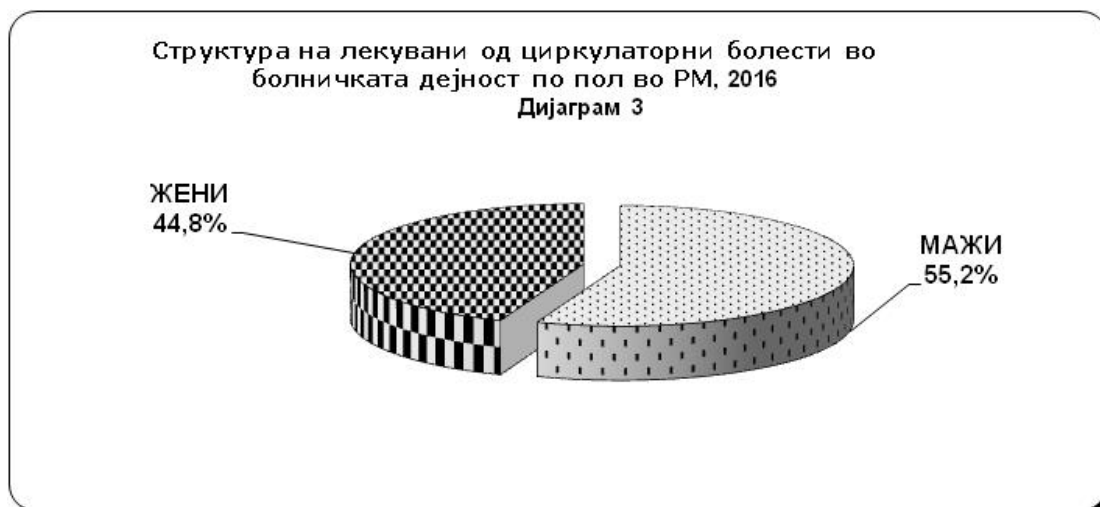
СТРУКТУРА НА ЛЕКУВАНИ БОЛНИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО БОЛНИЧКО-СТАЦИОНАРНАТА ДЕЈНОСТ СПОРЕД ПОЛ ВО Р.МАКЕДОНИЈА, 2014-2016

Табела 2

ГОДИНА	МАЖИ		ЖЕНИ	
	Број	%	Број	%
2014	18408	56,5	14162	43,5
2015	18404	55,8	14549	44,2
2016	18599	55,2	15114	44,8

Во структурата според пол, бројот на болнички лекувани мажи од циркулаторни болести покажува тренд на пораст за 1,0% додека кај женскиот пол бројот на лекуваните е зголемен за 6,7% за период 2014-2016 година.

Мажите почесто се лекуваат од жените од болестите на циркулаторниот систем во болничко-стационарната дејност (55,2% мажи, 44,8% жени во 2016 година). Во тек на анализираниот период процентуалната застапеност на мажите е незначително намалена во однос на лекуваните жени во Република Македонија (Табели 2 и 3, Дијаграм 3).

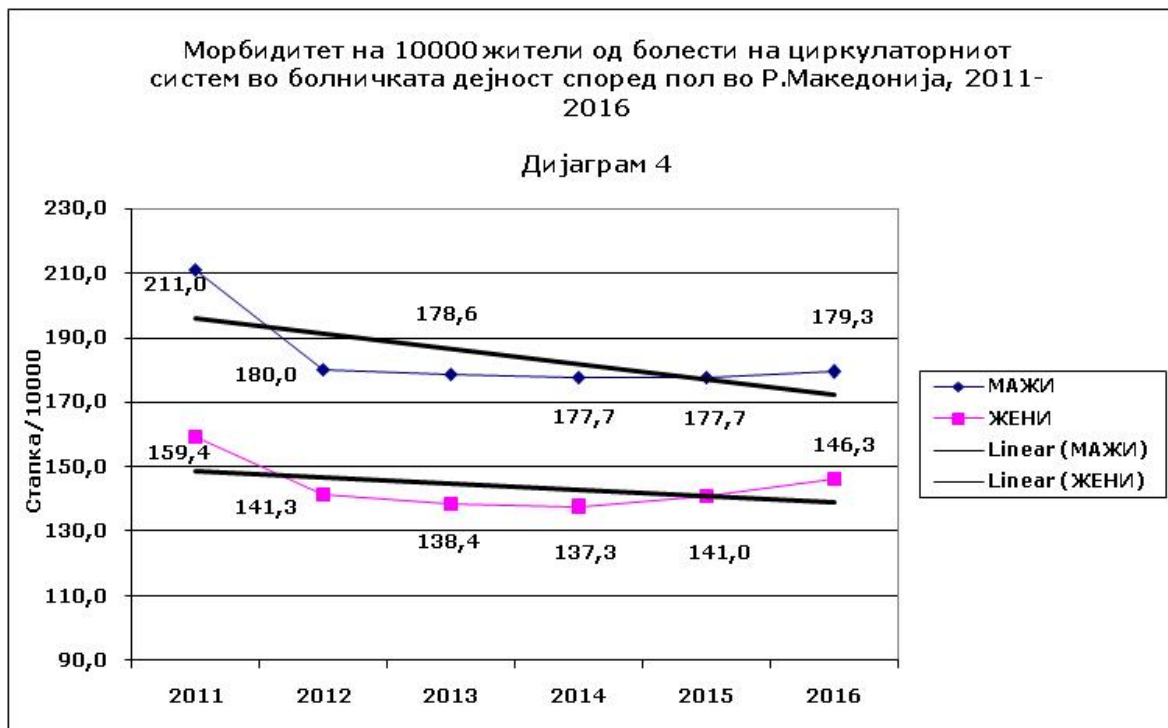

МОРБИДИТЕТ НА 10000 ЖИТЕЛИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО БОЛНИЧКО-СТАЦИОНАРНАТА ДЕЈНОСТ СПОРЕД ПОЛ ВО Р.МАКЕДОНИЈА, 2010-2016

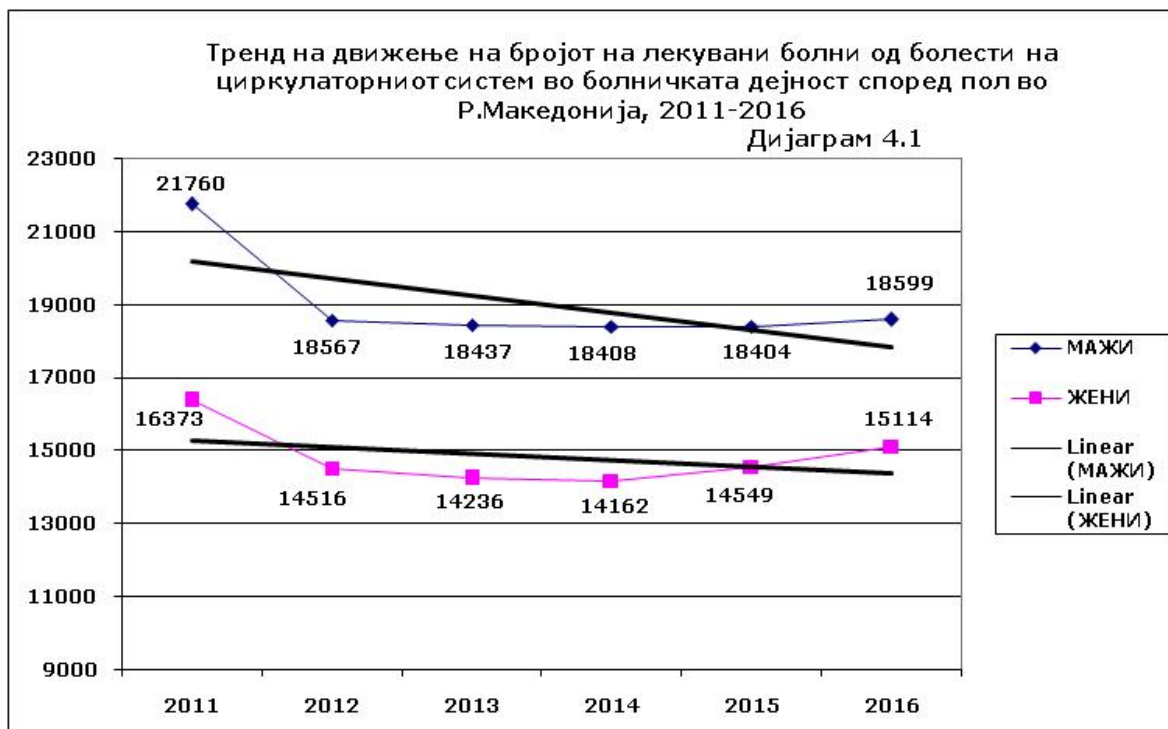
Табела 3

ГОДИНА	МАЖИ		ЖЕНИ	
	Број	Стапка/10000	Број	Стапка/10000
2010	20668	200,7	14710	143,5
2011	21760	211,0	16373	159,4
2012	18567	180,0	14516	141,3
2013	18437	178,6	14236	138,4
2014	18408	177,7	14162	137,3
2015	18404	177,7	14549	141,0
2016	18599	179,3	15114	146,3
Индекс 2016/2010	90,0		102,7	

Во тек на периодот 2010-2016 година бројот на лекуваните мажи од болестите на циркулаторниот систем намален е за 10,0% а бројот на болнички лекувани жени зголемен е за 2,7% за истиот период (Табела 3).

Линиите на трендот кај болнички лекувани болни од циркулаторни болести во периодот 2011-2016 година покажуваат тренд на намалување кај двата пола (Дијаграми 4 и 4.1).

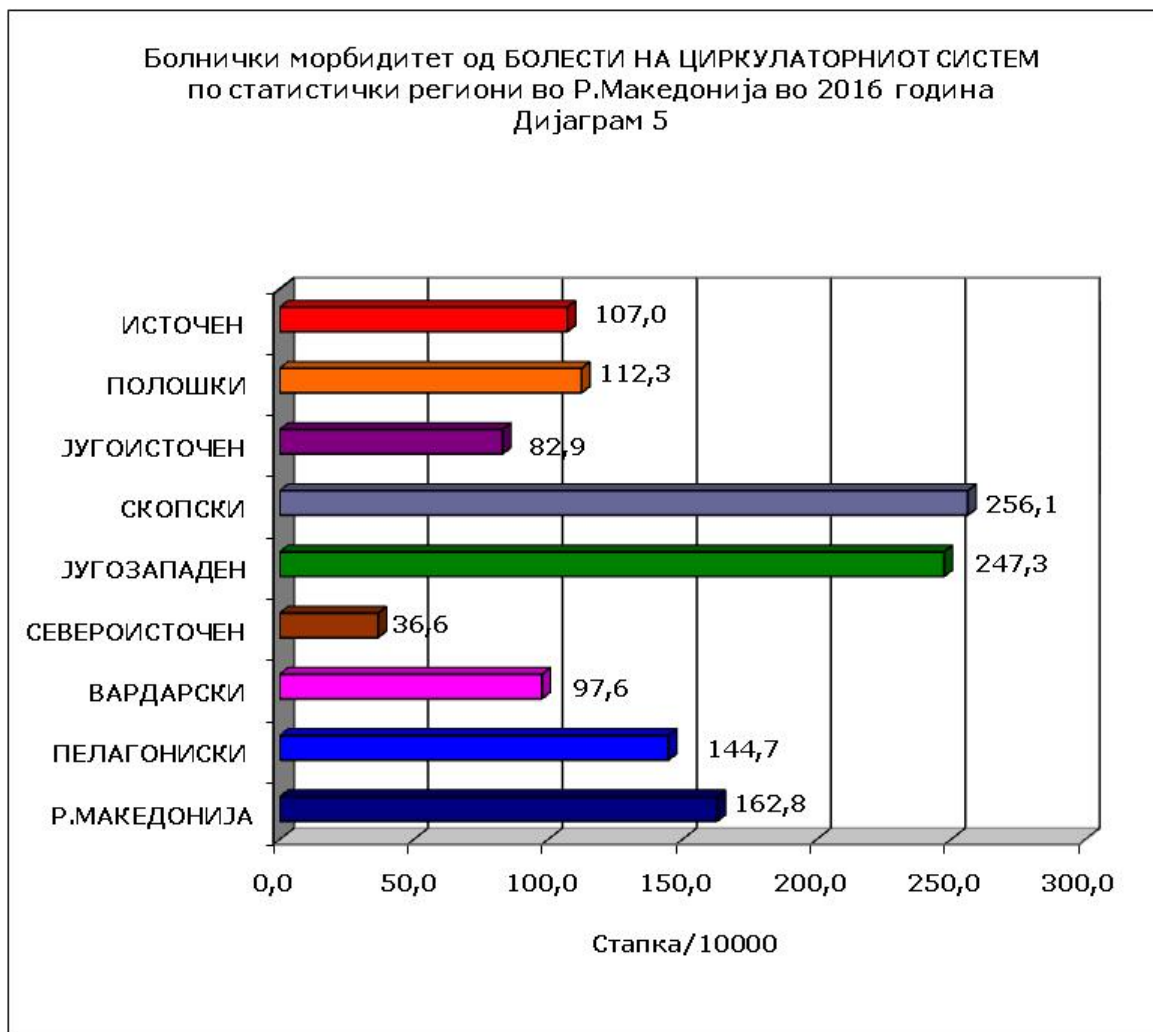
**БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ РЕГИСТРИРАНИ ВО БОЛНИЧКО-
СТАЦИОНАРНА ДЕЈНОСТ ПО СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ВО 2016 ГОДИНА**

Табела 5

СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ	2016			Индекс 2016/2014
	Болеести на циркулаторниот систем (I00-I99)	% од вкупно	Стапка/10000	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	33713	13,1	162,8	103,5
ПЕЛАГОНИСКИ РЕГИОН	3345	11,9	144,7	101,1
ВАРДАРСКИ РЕГИОН	1494	11,2	97,6	89,9
СЕВЕРОИСТОЧЕН РЕГИОН	645	6,5	36,6	88,4
ЈУГОЗАПАДЕН РЕГИОН	5438	13,7	247,3	97,7
СКОПСКИ РЕГИОН	15862	13,1	256,1	99,7
ЈУГОИСТОЧЕН РЕГИОН	1439	13,8	82,9	99,0
ПОЛОШКИ РЕГИОН	3594	17,8	112,3	177,4
ИСТОЧЕН РЕГИОН	1896	13,1	107,0	99,1

Во дистрибуцијата по статистички региони во 2016 година циркулаторните болести во вкупниот број на хоспитализирани болни биле најмногу застапени во Полошкиот регион (17,8%). Во Североисточниот регион се најмалку лекувани болни од циркулаторни болести со 6,5% застапеност во вкупниот број на лекувани во болничката дејност (Табела 5).

Анализата на лекуваните болни од циркулаторни болести во болничко стационарната дејност во периодот 2014-2016 година укажува на зголемување на бројот во 2 статистички региони: Полошкиот за 77,4%, и Пелагонискиот (1,1%). Во останатите региони се забележува намалување.

Највисоки стапки на морбидитетот на 10000 жители во 2016 година регистрирани се во Скопскиот регион (256,1‰) и Југозападниот (247,3‰), а најниска стапка во Североисточниот регион (36,6 лекувани болни на 10000 население) (Табела 5, Дијаграм 5;).

Тренд на движење на морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем на 10000 жители во болничко-стационарната дејност по статистички региони за периодот 2014-2016 година прикажан е на дијаграмот 5.1.

ТРЕНД НА ДВИЖЕЊЕ НА МОРБИДИТЕТОТ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО
БОЛНИЧКО-СТАЦИОНАРНА ДЕЈНОСТ ПО СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ, ВО ПЕРИОДОТ 2014-2016
ГОДИНА

Дијаграм 5.1

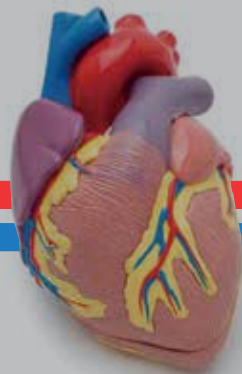

БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРЕН СИСТЕМ

Морталитет

*Институт за јавно здравје на Република Македонија
Центар за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукациј*

**МОРТАЛИТЕТ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, 2014-2016**

Во структурата на најчестите причини за смрт болестите на циркулаторниот систем се на прво место и се во постојан пораст кај населението во Република Македонија (Табела 1).

**МОРТАЛИТЕТ НА 100.000 ЖИТЕЛИ СПОРЕД НАЈЧЕСТИ ПРИЧИНИ ЗА СМРТ
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2016 ГОДИНА**

Табела 1

ГРУПИ НА БОЛЕСТИ (СУБТОТАЛИ) ПО МКБ-10	БРОЈ	%	Стапка/100000	РАНГ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	20421	100	985,3	
Неоплазми (C00-D48)	3882	19,0	187,3	II
Ендокрини, нутритивни и метаболични болести (E00- E90)	1114	5,5	53,8	IV
Болести на циркулаторниот систем (I00-I99)	10920	53,5	526,9	I
Болести на респираторниот систем (J00-J99)	846	4,1	40,8	V
Болести на дигестивниот систем (K00-K93)	416	2,0	20,1	
Болести на генитоуринарниот систем (N00-N99)	443	2,2	21,4	
Одредени состојби што настануваат во перинаталниот период (P00-P99)	222	1,1	10,7	
Симптоми, знаци и наоди некласифицирани на друго место (R00-R99)	1445	7,1	69,7	III
Повреди и труења (S00- T98)	497	2,4	24,0	VI
Останати	636	3,1	30,7	

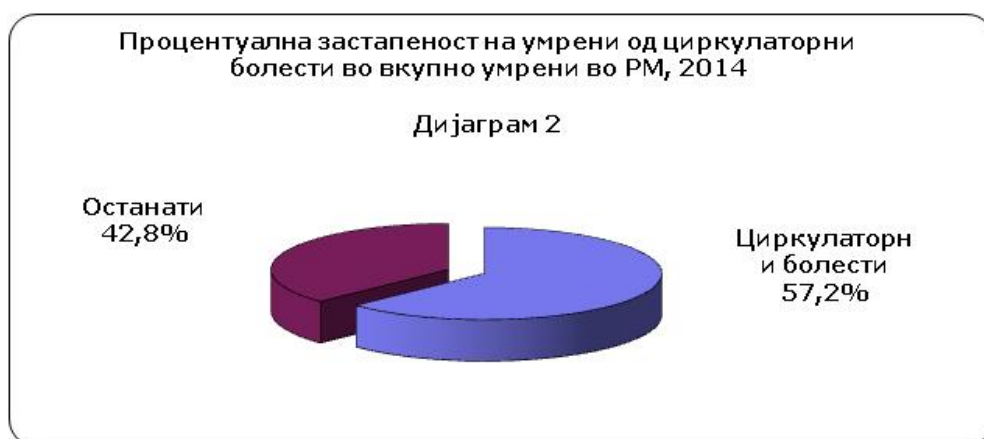
Во периодот 2014-2016 година, процентуалната застапеност на умрени од болестите на циркулаторниот систем во вкупниот број на умрени лица

намалена е од 57,2% во 2014 година на 53,5% во 2016 година. (Табела 2, Дијаграми 1, 2 и 3).

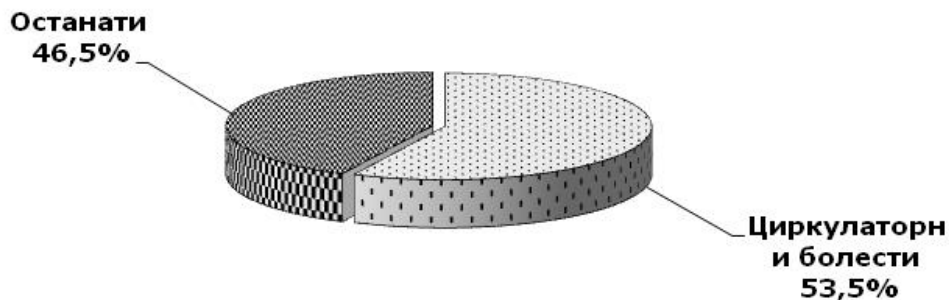
ПРОЦЕНТУАЛНО УЧЕСТВО НА УМРЕНИ ОД БОЛЕСТИТЕ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА УМРЕНИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, 2014-2016

Табела 2

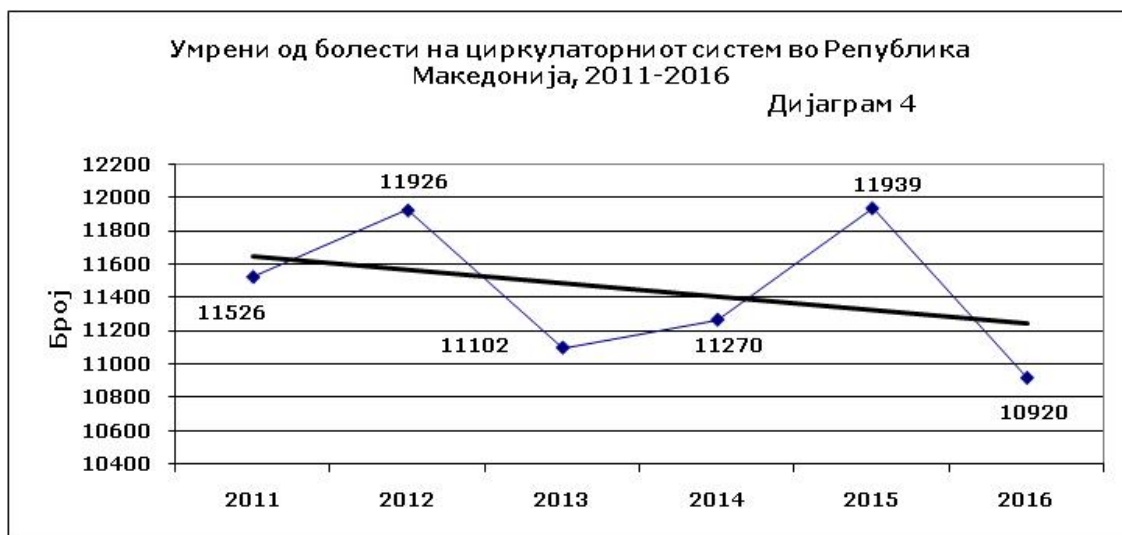
ГОДИНА	Вкупно умрени	Умрени од болести на циркулаторниот систем	% од вкупно умрени
2014	19718	11270	57,2
2015	20461	11939	58,4
2016	20421	10920	53,5
Индекс 2016/2014	103,6	96,9	

Процентуална застапеност на умрени од циркулаторни болести во вкупно умрени во РМ, 2016
Дијаграм 3

Умрени од болести на циркулаторниот систем во Република Македонија, 2011-2016
Дијаграм 4

Бројот на вкупно умрени лица во Република Македонија зголемен е за 3,6%, додека бројот на умрени од болестите на циркулаторниот систем како основна причина за смрт намален е за 3,1% во периодот 2014-2016 година. Линијата на трендот за период 2011-2016 година покажува тенденција на намалување во наредниот период (Дијаграм 4).

Стапката на морталитетот на 100000 жители од циркулаторни болести во Република Македонија намалена е од 545,1‰ во 2014 година на 526,9‰ во 2016 година (Табела 3, Дијаграм 5).

МОРТАЛИТЕТ НА 100000 ЖИТЕЛИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, 2014-2016

Табела 3

ГОДИНА	Вкупно умрени	Умрени од болести на циркулаторниот систем	Стапка/100000
2014	19718	11270	545,1
2015	20461	11939	576,7
2016	20421	10920	526,9
Индекс 2016/2014	103,6	96,9	

Во дистрибуцијата на умрени од болести на циркулаторниот систем по **статистички региони** во Република Македонија во 2016 година, највисоки стапки на морталитетот на 100000 жители утврдени се во Вардарскиот регион (674,3‰), Источниот регион (609,4‰) и Југоисточниот регион (607,3‰). Од републичкиот просек (526,9 умрени од циркулаторни болести на 100000 жители) отстапуваат 5 региони со повисоки стапки на морталитетот. Полошкиот и Скопскиот регион покажуваат најниски стапки на морталитетот од овие заболувања (Табела 4, Дијаграм 6).

УМРЕНИ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ПО СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2016 ГОДИНА

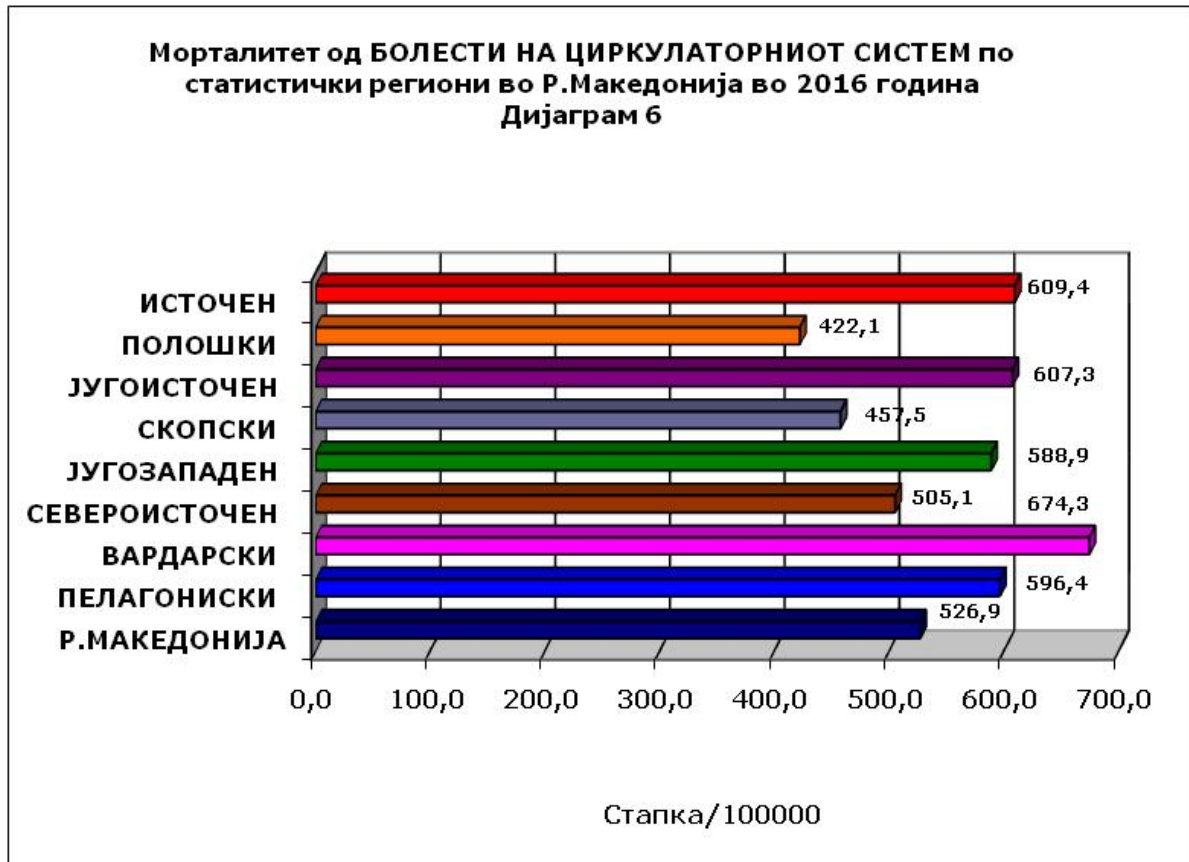
Табела 4

СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ	2016			Индекс 2016/2014
	Болести на циркулаторниот систем (I00-I99)	% од вкупно умрени	Стапка/100000	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	10920	53,5	526,9	96,9
ПЕЛАГОНИСКИ РЕГИОН	1374	47,2	596,4	96,3
ВАРДАРСКИ РЕГИОН	1030	58,1	674,3	104,3
СЕВЕРОИСТОЧЕН РЕГИОН	890	53,8	505,1	87,3
ЈУГОЗАПАДЕН РЕГИОН	1294	64,9	588,9	108,2
СКОПСКИ РЕГИОН	2849	47,7	457,5	98,3
ЈУГОИСТОЧЕН РЕГИОН	1054	59,6	607,3	92,3
ПОЛОШКИ РЕГИОН	1353	56,5	422,1	95,1
ИСТОЧЕН РЕГИОН	1076	55,0	609,4	91,3

ИЗВОР: Државен завод за статистика

ОБРАБОТКА: Институт за јавно здравје на Република Македонија

Центар за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукација

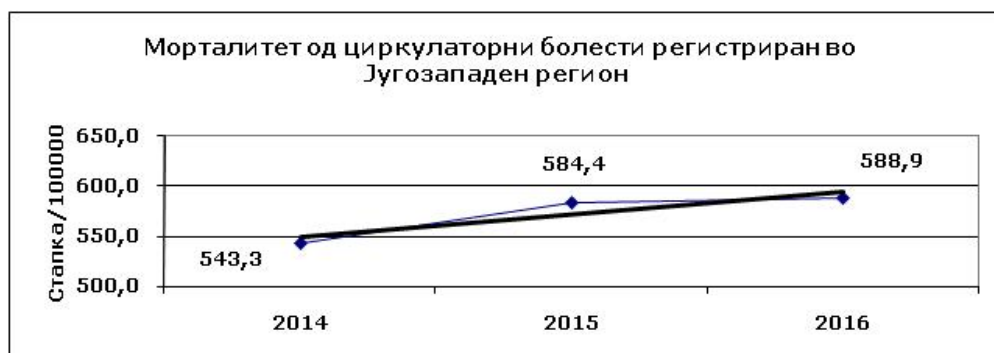
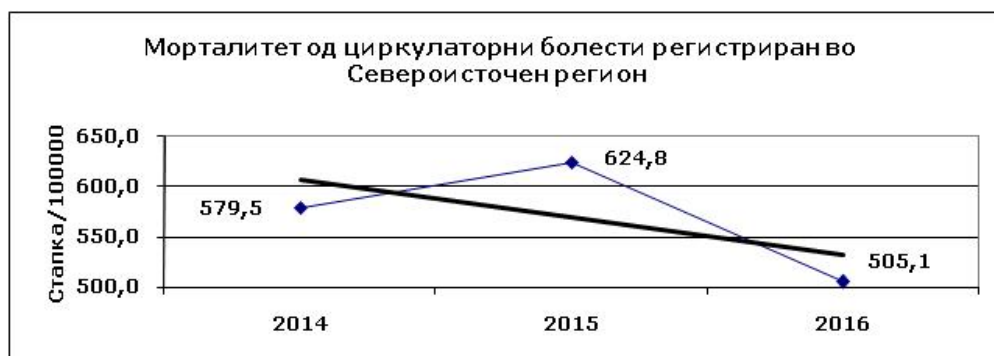
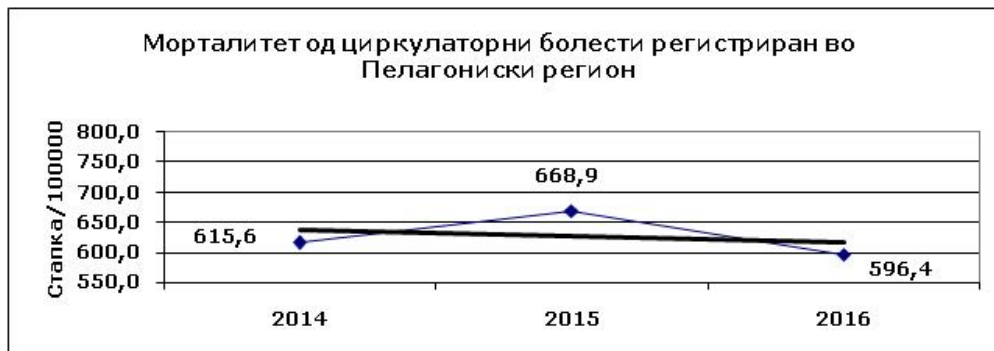
Во структурата на умрени лица од циркулаторни болести во вкупно умрени лица во 2016 година, во 6 статистички региони се застапени над 53,5% а само 2 статистички региони, Пелагонискиот и Скопскиот регион не го надминуваат републичкиот просек (Табела 4).

Анализата на умрени лица од циркулаторни болести како основна причина за смрт во 2016 во однос на 2014 година укажува на намалување на бројот на умрените во 6 статистички региони, а зголемување во 2 статистички региони, Југозападен и Вардарски регион.

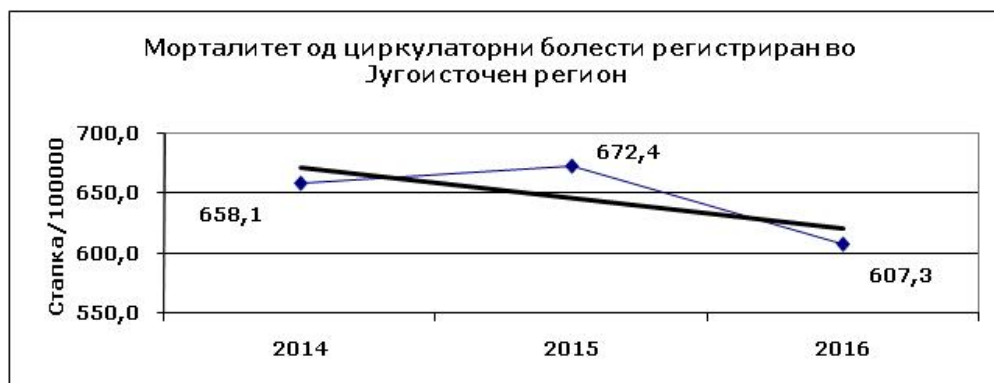
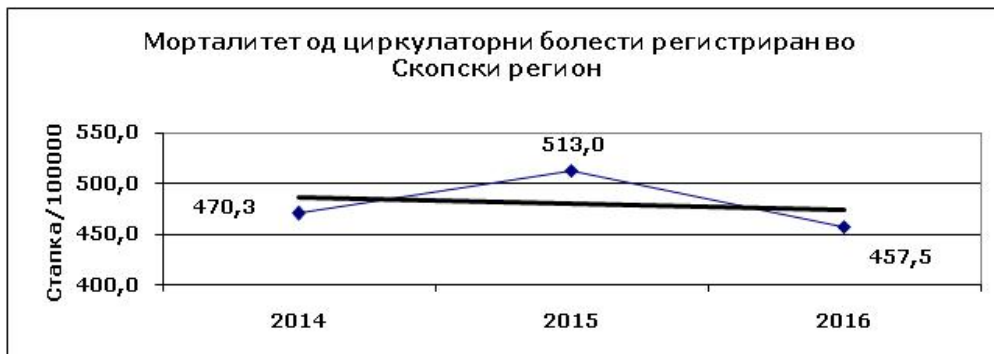
Тренд на движење на морталитетот од болестите на циркулаторниот систем на 100000 жители по статистички региони за периодот 2014-2016 година прикажан е на дијаграмот 6.1.

ТРЕНД НА ДВИЖЕЊЕ НА МОРТАЛИТЕТОТ ОД БОЛЕСТИ НА ЦИРКУЛАТОРНИОТ СИСТЕМ ПО
СТАТИСТИЧКИ РЕГИОНИ, ВО ПЕРИОДОТ 2014-2016 ГОДИНА

Дијаграм 6.1

К О Н С Т А Т А Ц И И :

- Болести на циркулаторен систем завземаат **прво место во морталитетот** како основна причина за смрт и **второ место во морбидитетот** кај населението во Р.Македонија.
- Во **амбулантно-поликлиничката дејност** (примарна здравствена заштита) болестите на циркулаторниот систем завземаат второ место во структурата на морбидитетот (веднаш после болестите на респираторниот систем).
- Процентуалната застапеност на болестите на циркулаторниот систем во вкупниот број на лекуваните во примарната здравствена заштита изнесува 14,4%.
- Во анализираниот период 2014-2016 година бројот на вкупно лекуваните во **примарна здравствена заштита** (дејност за општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина и здравствена заштита на деца од 0-6 години) зголемен е за 14,2%, а на лекуваните од болестите на циркулаторниот систем бројот е зголемен за 11,0%.
- **Амбулантно-поликлинички морбидитет** на 10000 жители од циркулаторни болести зголемен е од 3149,0‰ во 2014 година на 3471,8‰ во 2016 година во Република Македонија.
- **Линеарен тренд** на морбидитетот на 10000 жители од болести на циркулаторен систем дијагностицирани во амбулантно-поликлиничката дејност е со **тенденција на перманентен пораст** во наредниот период.
- Во структурата според **статистички региони**, во 2016 година во **дејноста општа медицина** болестите на циркулаторниот систем во вкупниот број на лекувани во оваа дејност биле најзастапени во Југозападниот регион (22,1%), Југоисточниот регион (21,3%) и Полошкиот регион (20,8%). Највисоки стапки на морбидитетот на 10000 жители во 2016 година регистрирани се во Вардарскиот регион (6587,9‰) и Скопскиот регион (4869,1‰). **Највисоки стапки** на морбидитетот на 10000 жители во 2016 година регистрирани се во Вардарскиот регион (6587,9‰) и Скопскиот регион (4869,1‰).
- Во **болничката дејност** бројот на лекувани болни од болестите на циркулаторниот систем покажува благо зголемување. Во 2014 година бројот на болнички лекуваните од овие болести 32570 или 12,6% од вкупно лекуваните во болничката дејност е зголемен за

3,5% во 2016 година (33713 или 13,1% учество во вкупно лекуваните во болничката дејност).

- **Мажите почесто се лекуваат од жените** од болестите на циркулаторниот систем во болничко-стационарната дејност (55,2% мажи, 44,8% жени во 2016 година).
- Во структурата **според пол**, бројот на болнички лекувани мажи од циркулаторни болести покажува тренд на намалување за 1,0% додека кај женскиот пол бројот на лекуваните е зголемен за 6,7% во периодот 2014-2016 година.
- Во тек на периодот 2010-2016 година бројот на лекуваните мажи од болестите на циркулаторниот систем намален е за 10,0% а бројот на болнички лекувани жени зголемен е за 2,7% за истиот период.
- Во дистрибуцијата по **статистички региони** во 2016 година циркулаторните болести во вкупниот број на хоспитализирани болни биле најмногу застапени во Полошкиот регион (17,8%). Во Североисточниот регион се најмалку лекувани болни од циркулаторни болести со 6,5% застапеност во вкупниот број на лекувани во болничката дејност.
- Анализата на лекуваните болни од циркулаторни болести во болничко стационарната дејност во периодот 2014-2016 година покажува зголемување на бројот во 2 статистички региони: Полошкиот за 77,4%, и Пелагонискиот (1,1%).
- Во структурата на најчестите **причини за смрт** болестите на циркулаторниот систем се на **прво место** и се во постојан пораст кај населението во Република Македонија.
- Во периодот 2014-2016 година, процентуалната застапеност на умрени од болестите на циркулаторниот систем во вкупниот број на умрени лица намалена е од 57,2% во 2014 година на 53,5% во 2016 година.
- Бројот на вкупно умрени лица во Република Македонија зголемен е за 3,6%, додека бројот на умрени од болестите на циркулаторниот систем како основна причина за смрт намален е за 3,1% во периодот 2014-2016 година.
- Стапката на морталитетот на 100000 жители од циркулаторни болести во Република Македонија намалена е од 545,1‰ во 2014 година на 526,9‰ во 2016 година.

- Во дистрибуцијата на умрени од болести на циркулаторниот систем по **статистички региони** во Република Македонија во 2016 година, највисоки стапки на mortalitetот на 100000 жители утврдени се во Вардарскиот регион (674,3‰), Источниот регион (609,4‰) и Југоисточниот регион (607,3‰). Од републичкиот просек (526,9 умрени од циркулаторни болести на 100000 жители) отстапуваат 5 региони со повисоки стапки на mortalitetот. Полошкиот и Скопскиот регион покажуваат најниски стапки на mortalitetот од овие заболувања.
- Болестите на циркулаторниот систем се **приоритетен здравствен проблем во патологијата на населението** во Република Македонија.
Во **сузбивањето и спречувањето на појавување на овие болести** значајно е превземање на мерки за превенција со посебен акцент на **ефикасни превентивни активности во отстранувањето на факторите на ризик**: пушење, алкохол, прекумерна телесна тежина, физичка неактивност, намален внес на зеленчук и овошје, прекумерен внес на шеќер, стрес, психосоцијални фактори, аерозагадување и т.н.

